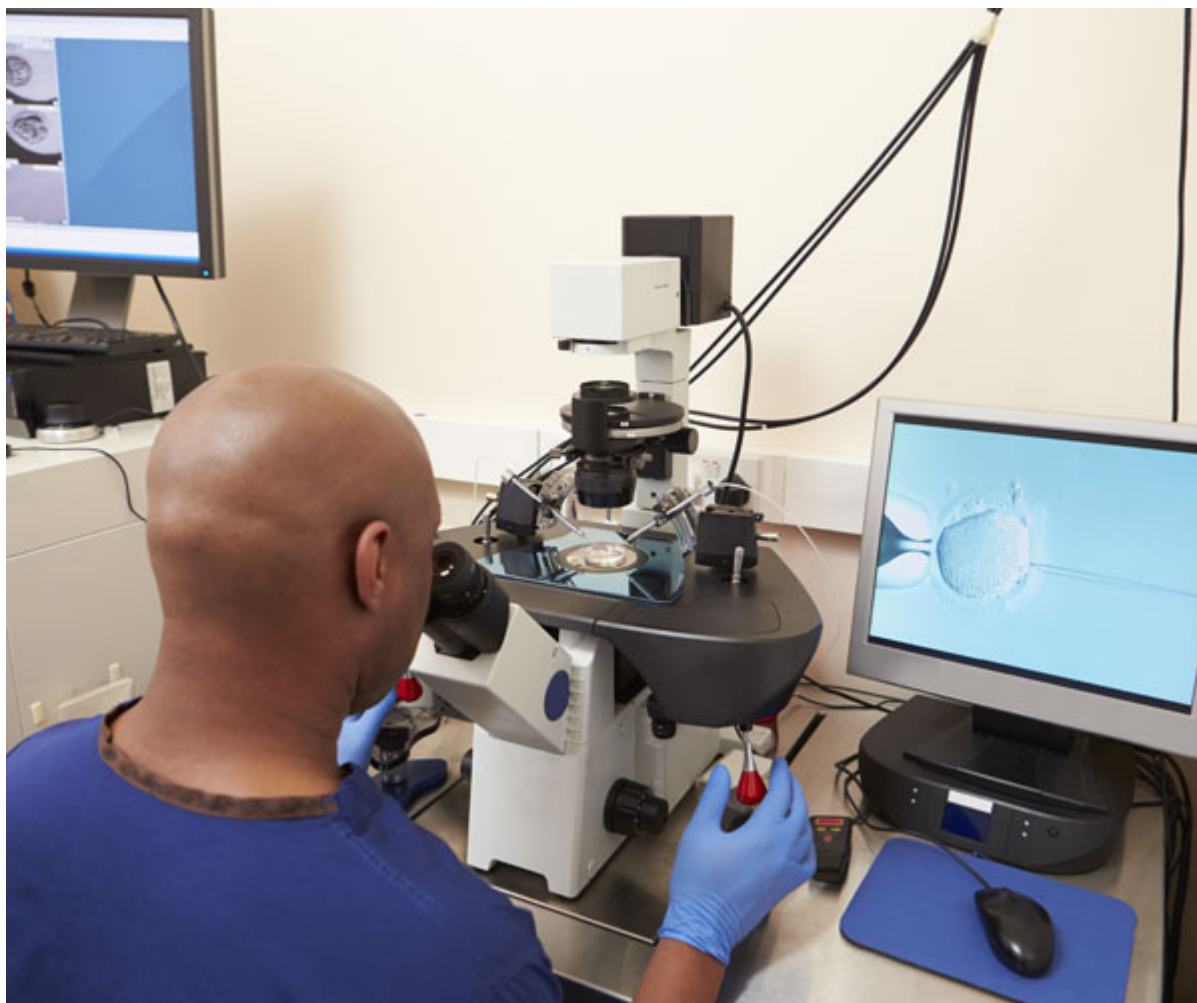

29 Σεπτεμβρίου 2014

Δωρεά γενετικού υλικού και βλαστοκύτταρα: ιουδαϊκές πιφυλάξεις

/ [Πεμπουσία](#)

Image not found or type unknown

Ορισμένοι ραββίνοι εκφράζουν ηθική επιφύλαξη για την επέμβαση του γιατρού στην αναπαραγωγική διαδικασία, η οποία δεν επιτρέπει στο ζεύγος να γνωρίζει πως ακριβώς χρησιμοποιήθηκε το γεννητικό του υλικό και προτείνουν την παρουσία ειδικευμένων εποπτών, ώστε να τηρείται με σχολαστική προσοχή η ακρίβεια της διαδικασίας[1] και να διασφαλίζεται η γονεϊκή σχέση με το κυοφορούμενο, ενώ κάποιοι άλλοι εκφράζουν ηθικές αντιρρήσεις, όπως αυτή που αφορά την καταστροφή του σπέρματος που περισσεύει, την οποία άλλοι θεωρούν ηθικά επιτρεπτή, αφού προηγήθηκε η δημιουργία ζωής[2] και απορρίπτουν ακόμα και την ομολογη εξωσωματική γονιμοποίηση[3].

Η έλλειψη αυτή στην ομοφωνία των ραββίνων επεκτείνεται και στο θέμα της δωρεάς γεννητικού υλικού. Έτσι, κάποιοι παρά τα ερωτήματα που ανακύπτουν σχετικά με το αν η διαδικασία της δωρεάς σπέρματος αποτελεί μοιχεία και τη δυνατότητα αιμομιξίας μεταξύ παιδιών προερχόμενων από τον ίδιο δότη θεωρούν ηθικά αποδεκτή πράξη και επιτρέπουν τη δωρεά σπέρματος για να χρησιμοποιηθεί σε τεχνητή σπερματέγχυση ή εξωσωματική γονιμοποίηση κατόπιν συγκατάθεσης του συζύγου, ενώ οι περισσότεροι από αυτούς, αν και δέχονται ότι η δωρεά σπέρματος δε συνιστά μοιχεία, αφού δεν πρόκειται για σεξουαλικές σχέσεις, θεωρούν τη δωρεά σπέρματος ηθικά απαράδεκτη και δεν τη συνιστούν, διότι η πατρότητα καθορίζεται απ' αυτόν που δίνει το σπέρμα[4] κι έτσι δημιουργείται μη νόμιμη γονική σχέση μεταξύ μη σχετιζομένων προσώπων[5]. Ηθικά αποδεκτή και επιτρεπτή θεωρούν ορισμένοι ραββίνοι και τη δωρεά ωαρίων αρκεί να υπάρχει η συναίνεση του συζύγου σε αντίθεση με την πλειοψηφία αυτών, που απορρίπτει τη δωρεά ωαρίων ως ηθικά απαράδεκτη. Εντούτοις, όλοι εξετάζουν το ερώτημα περί του ποια είναι η μητέρα με αποτέλεσμα αυτοί που λαμβάνουν ως κριτήριο τους μηχανισμούς της κληρονομικότητας να δέχονται ως μητέρα τη δότρια του ωαρίου, ενώ αυτοί που λαμβάνουν ως κριτήριο αυτό που σύμφωνα με τη χαλαρά μπορεί εύκολα με γυμνό μάτι να παρατηρηθεί να δέχονται ως μητέρα αυτή που γεννά, χωρίς βέβαια να λείπουν κι οι ραββίνοι που συμπεραίνουν ότι υπάρχει αβεβαιότητα σχετικά με το ποια είναι η μητέρα.

Παράλληλα με τα θέματα της δωρεάς σπέρματος ή ωαρίων οι σύγχρονοι ραββίνοι εξετάζουν κι αξιολογούν ηθικά και άλλα θέματα που προκύπτουν από την εφαρμογή των τεχνικών της παρεμβατικής γονιμοποίησης. Σ' αυτά ανήκουν η δημιουργία πλεοναζόντων εμβρύων κατά την εξωσωματική γονιμοποίηση, η πολλαπλή κύηση ως συνέπεια της εξωσωματικής και η προεμφυτευτική διάγνωση στα έμβρυα της εξωσωματικής. Ως προς τα πλεονάζοντα έμβρυα υπάρχει αφενός μεν συμφωνία ως προς την κρυοσυντήρησή τους και την μη εμπίπτουσα στην

απαγόρευση από την Τορά της ενεργούς ανθρωποκτονίας παθητική καταστροφή τους με το να αφήνονται να πεθάνουν εκτός μήτρας ή εκτός κατάψυξης, αφετέρου δε υπάρχει διαφωνία για τη χρήση τους.

Έτσι, οι ραββίνοι κυρίως του ορθόδοξου Ιουδαϊσμού θεωρούν ηθικά απαράδεκτη και απορρίπτουν τη χρήση των πλεοναζόντων εμβρύων για έρευνα, καθώς συνοδεύεται από μια ενεργητική διαδικασία καταστροφής αλλά και τη δωρεά τους σε άτεκνα ζεύγη διότι εμπεριέχει τον κίνδυνο αιμομιξίας[6], ενώ οι υπόλοιποι θεωρούν ηθικά αποδεκτή και επιτρέπουν τη χρήση για έρευνα με την έννοια της εκτέλεσης του θρησκευτικού καθήκοντος της ανακούφισης του πόνου και της σωτηρίας της ζωής καθώς και τη δωρεά σε άτεκνα ζεύγη με την έννοια της βοήθειας για να εκπληρώσει το άτεκνο ζεύγος τη θρησκευτική υποχρέωση της τεκνοποίησης[7].

Παρόμοια, ως προς την εκδήλωση πολλαπλής κύησης μετά από έναν κύκλο εξωσωματικής και την ακολουθούσα επιλεκτική καταστροφή εμβρύων υπάρχουν ραββίνοι που θεωρούν το θέμα ηθικά ευαίσθητο και επιτρέπουν την καταστροφή κατόπιν απόφασης του γιατρού για να σωθούν κάποια έμβρυα αντί να πεθάνουν όλα καθώς και άλλοι που χωρίς να θεωρούν την καταστροφή μη εμφυτευμένων εμβρύων φόνο δέχονται[8] ως ηθική λύση τη δημιουργία και μεταφορά στη μήτρα περιορισμένου αριθμού εμβρύων[9], ενώ ως προς τον προεμφυτευτικό έλεγχο των *in vitro* δημιουργημένων εμβρύων για να διαγνωστεί πιθανή γενετική νόσος και ν' απορριφθεί πριν την εμφύτευση στη μήτρα το προσβεβλημένο έμβρυο όλοι τον θεωρούν μια ηθικά αποδεκτή επιλογή για τα ζευγάρια που είναι φορείς κάποιας γενετικής νόσου κι τάσσονται θετικά έναντι της άμεσης ή κατόπιν χρήσης για έρευνα καταστροφής των μη υγιών εμβρύων.

Η θετική τοποθέτηση Ιουδαίων ραββίνων έναντι της καταστροφής, της δωρεάς και της χρήσης για επιστημονική έρευνα των εμβρύων της εξωσωματικής απηχεί τις βασιζόμενες στη Βίβλο και το Ταλμούδ Ιουδαϊκές αντιλήψεις, που δέχονται ότι για το γονιμοποιημένο ωάριο πριν την εμφύτευση στη μήτρα δεν ισχύει η κατάσταση του εμβρύου ή η πιθανή ζωή[10] και δεν μπορεί ν' αποδοθεί σ' αυτό ηθική και νομική υπόσταση και σεβασμός ίδιος μ' αυτόν του εμφυτευμένου εμβρύου, διότι δεν είναι ακόμα μέρος μιας ανθρώπινης ύπαρξης[11] και δεν μπορεί να εξελιχτεί σε ανθρώπινο ον έξω από τη μήτρα[12] και ακόμη ότι το εμφυτευμένο έμβρυο μέχρι την τεσσαρακοστή μέρα από την σύλληψη δεν είναι πλήρες ανθρώπινο πρόσωπο με πλήρη δικαιώματα, επειδή δεν είναι μορφοποιημένο κι εμψυχωμένο[13].

Κλείνοντας, θα πρέπει να επισημάνουμε ότι η διαφορετική ερμηνεία που δίνουν οι Ιουδαίοι ραββίνοι στα χωρία των Ιερών Γραφών και τις εντολές του Νόμου

ευθύνεται για το γεγονός ότι στο χώρο του ιουδαϊσμού δεν υπάρχει μια ενιαία ηθική αξιολόγηση των τεχνικών της παρεμβατικής γονιμοποίησης. Όμως, παρά τις διαφορές στην ηθική αξιολόγηση των παρεμβατικών αναπαραγωγικών τεχνικών και των επιμέρους θεμάτων που ανακύπτουν από την εφαρμογή τους τόσο οι ραββίνοι του μεταρρυθμισμένου ιουδαϊσμού όσο και οι ραββίνοι του ορθόδοξου ιουδαϊσμού θεωρούν την παρεμβατική γονιμοποίηση φάρμακο για την ασθένεια της υπογονιμότητας, η οποία απειλεί όχι την υγεία και τη ζωή, αλλά την εκπλήρωση του θρησκευτικού καθήκοντος της τεκνογονίας, ενθαρρύνουν και υποστηρίζουν την προσφυγή σ' αυτή ως προσφυγή σε μια ιατρική θεραπεία, η οποία σύμφωνα με την ιουδαϊκή παράδοση αποτελεί θρησκευτικό καθήκον, όπως κάθε ιατρική περίθαλψη, αλλά δεν θεωρούν υποχρέωση κάθε άτεκνου ζεύγους την προσφυγή στις εν λόγω τεχνικές, καθώς η απόκτηση παιδιών είναι στον ιουδαϊσμό θρησκευτικό καθήκον από το οποίο κάποια άτομα εξαιρούνται ανάλογα με τις συνθήκες της ζωής τους[14].

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

- [1] M. Wahrman, Assisted Reproduction and Judaism, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaism/ivf.html> (ανάκτηση 18-04-2013)
- [2] D. Eisenberg, Stem Cell Research in Jewish Law, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jlaw.com/Articles/stemcellres.html> (ανάκτηση 18-04-2013)
- [3] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 676.
- [4] M. Wahrman, Assisted Reproduction and Judaism, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaism/ivf.html> (ανάκτηση 18-04-2013)
- [5] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 677.
- [6] M. Wahrman, Assisted Reproduction and Judaism, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaism/ivf.html> (ανάκτηση 18-04-2013)
- [7] L. Lehman and B. Edgar, Religious perspectives on embryo donation an search, διαδικτυακός τόπος: <http://cet.sagepub.com/content/5/1/35.full> (ανάκτηση 13-04-2013)
- [8] M. Wahrman, Assisted Reproduction and Judaism, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaism/ivf.html> (ανάκτηση 18-04-2013)

[9] Β. Φανάρας, ό.π., σελ. 676, 677.

[10] Fr. Rosner, Judaism, genetic testing and genetic therapy, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Judaism/genetic.html> (ανάκτηση 18-04-2013)

[11] The ethics of embryo research, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/Judaism/Embryo.html> (ανάκτηση 18-04-2013)

[12] M. Wahrman, Assisted Reproduction and Judaism, διαδικτυακός τόπος: <http://www.jewishvirtuallibrary.org/jsource/judaism/ivf.html> (ανάκτηση 18-04-2013)

[13] Στ. Καρπαθίου, *Η ιστορία του ζυγωτού και η εξωσωματική γονιμοποίηση: συμβολή στην Ηθική Θεολογία*, Διδακτορική Διατριβή, (Αθήνα 2006), σελ. 241, «έάν δέ μάχονται δύοάνδρες καί πατάξωσιν γυναϊκαέν γαστρίέχουσαν καίέξελθη τό παιδίον αύτῆς μήέξικονισμένον, έπιζήμιον ζημιωθήσεται· καθότιάνέπιβάληό άνήρ τῆς γυναικός, δώσει μετάάξιώματος· έάν δέέξικονισμένονῆν, δώσει ψυχήνάντί ψυχῆς» (Γεν. 21.22, 23).

[14] A Time to Be Born A Faith - Based Guide to Assisted Reproductive Technologies, διαδικτυακός τόπος: [http://www.academia.edu/1109435/A Time to Be Born A Faith-based Guide to Assisted Reproductive Technologies](http://www.academia.edu/1109435/A_Time_to_Be_Born_A_Faith-based_Guide_to_Assisted_Reproductive_Technologies) (ανάκτηση 18-04-2013)

Παρατήρηση: Συνεχίζουμε την παρουσίαση σε σειρά άρθρων της μελέτης σχετικά με την Παρεμβατική Γονιμοποίηση της καθηγήτριας Μ.Ε. και θεολόγου, Χαρίκλειας Φωτοπούλου. Πρόκειται για αναθεωρημένη έκδοση του κειμένου το οποίο κατατέθηκε στο ΕΑΠ ως μεταπτυχιακή - διπλωματική εργασία με επιβλέποντες τους κ. Ν. Κόϊο και Ντ. Αθανασοπούλου